

Energistrategi på virksomheden

– med udgangspunkt i medarbejderinddragelse

FAGLIGT FÆLLES FORBUND

Fagligt Fælles Forbund
Kampmannsgade 4
1790 København V

Telefon 70 300 300

Mail: 3f@3f.dk

www.3f.dk

Layout: zentens

Varenr. 6017

Oplag: 1.000

Energistrategi på virksomheden

– med udgangspunkt i medarbejderinddragelse

Det er krisetider - virksomhederne har økonomiske problemer, og klimaet lider under vores energiforbrug. Derfor er det vigtigt for 3F at komme med et bud på, hvordan medarbejderne kan være med til at sætte gang i energibesparelser i virksomhederne, med det formål at reducere omkostningerne og på den måde styrke økonomien og ikke mindst være med til at forbedre klimaet. Og samtidig bliver både det fysiske og det psykiske arbejdsmiljø forbedret betydeligt.

Som medarbejdere kan I bruge denne lille pjece som udgangspunkt til at sætte fokus på energiforbruget og energibesparelse, som kan ende op i en kampagne for hele virksomheden og medføre en længerevarende energibesparelsesstrategi.

Hvordan kan du bidrage med energibesparelser eller endda være med til at starte en energibesparelseskampagne i din virksomhed?

Vi kender det vel alle hjemmefra - vi skal spare på energien! Ingen kunne drømme om at lade lyset stå tændt, selvom vi ikke længere opholder os i lo-

kalet, lade døren til køleskabet eller fryseren stå åben eller for den sags skyld lade vandet løbe.

Hvorfor så ikke tage de "gode" vaner med på arbejde? Til forskel fra hjemme, så er det jo her, det virkelig batter. Typisk bruger vi 50-1000 gange mere energi pr. person, når vi går på arbejde, end når vi er hjemme. Så i virkeligheden drejer det sig først og fremmest om at tage fornøden og de gode energivaner med på arbejde og ikke bare lade dem blive hjemme.

Den gode nyhed er, at du og dine kollegaer sagtens kan bidrage til at opnå gode energibesparelser med ganske få og enkle tiltag. Det er nemt og sjovt - og kan faktisk udvikle sig til lidt af en sport for dig og dine kolleger - ja, endda for hele virksomheden.

Hvordan kan jeg som medarbejder bidrage?

Se på virksomheden med lidt kritiske øjne! Brug dine sanser, dvs. øjne, ører, hænder og mund. En hel del energisyndere er faktisk "synlige" og kræver kun, at vi ser eller hører dem. Ja, oftest kender vi dem allerede godt i forvejen - vandet, der løber ud på gulvet og derefter i kloakken; trykluftslangen, som er utæt; maskinen, som står tændt, selvom der ikke er nogen produktion; lyset; kaffemaskinen; pc m.m., der står tændt døgnet rundt. De har altid været der - det er bare blevet en del af hverdagen. Det handler faktisk om at sige hov og reagere på det!

Se på din virksomhed med nye energibriller. Læg mærke til, hvor meget der egentlig står tændt, når du enten møder på arbejde, går til frokostpause eller forlader arbejdspladsen ved fyraften. Du

finder sandsynligvis ret hurtigt ud af, at der er noget at gå i gang med. Snak med dine kollegaer om, hvor meget der egentlig står tændt, og hvordan denne "kultur/vane" kan ændres. Spørg dem, om de også kender til spild til forslag, der kan mindske energiforbruget. Det gør de helt sikkert.

Vær også lidt kritisk over for de vaner og rutiner, der forekommer. Mange energibesparelser kan faktisk opnås ved at ændre den måde, vi gør tingene på, og ved at ændre rutiner i produktionen. Det er faktisk ikke unormalt at se, at alle produktionsmaskiner og linjer startes op om morgenen, og så viser det sig senere, at de alligevel ikke skal anvendes den dag. Eller at de først skal bruges midt på dagen.

MEDARBEJDERE KAN NOGET SÆRLIGT

|| Vi har samlet et energiteam på 14 medarbejdere. De er blevet uddannet til at se på vores energiforbrug med kritiske øjne, og det er meget centralt for projektet. Vi er afhængige af, at medarbejderne er medspillere frem for modspillere. For der er medarbejdere i produktionen døgnet rundt, og de kan se nogle muligheder, vi andre ikke kan.

Martin K. Madsen, fabriksdirektør på Danisco i Grindsted, der har sat sig det mål, at spare 8-9 procent på energiforbruget (6.000 tons CO₂) inden juli 2010.

Man Diesel i Frederikshavn. Foto: Joachim Rode

Kan der laves om på det? Og vær forberedt på svaret, "det har vi altid gjort", eller "det kan vi ikke lave om på - det skal være sådan".

Der er i langt de fleste tilfælde tale om vanens magt - og den er som regel både gammel og dyr!

Hvordan kommer vi i gang?

Når først du og evt. nogle af dine kollegaer har set "lyset" - ja, så handler det i virkeligheden om at starte processen op. Det er som regel ikke nok, at man selv eller de få ildsjæle, der er med, bare går rundt og gennemfører energibesparelser. Man vil bare gå død i det i længden. Du er nødt til at få alle i virksomheden til at forstå, hvordan det står til; at dette kan ændres; og at I faktisk både kan spare energi, penge samt styrke virksomheden

og samtidig have et nyt mål og fællesskab - og ikke mindst have det sjovt. Hvem siger, det skal være kedeligt?

Det er og skal være let at igangsætte energibesparelser - og så er det sjovt at deltage i!

Henvend dig til dine kollegaer eller din chef. Snak med chefen for teknisk afdeling. Udarbejd et forslag til ledelsen, om at der skal igangsættes en energikampagne, hvor der fremover fokuseres på rigtig omgang med energien og energibesparelser. I længden er det dog en forudsætning, at I kan få ledelsen med på idéen. Men husk at fortælle dem, at det faktisk ikke behøver at koste meget hverken målt i kroner eller tid. Hvad koster det at huske at slukke lyset eller produktionsudstyret? Ikke noget - det er bare en ny vane og kultur, der skal oparbejdes!

Foreslå, at der nedsættes en lille energi- eller arbejdsgruppe på tværs af afdelingerne, og udarbejd noget informationsmateriale og nogle kampagneidéer. Har virksomheden en energiansvarlig - så inviter hende/ham med. Men arbejdsgruppen må ikke være for stor, for så er der risiko for, at den kommer til at fungere dårligt og langsomt.

Forslag til sammensætningen af medarbejdere i arbejdsgruppen:

- **Produktionen**, da det største energiforbrug er her, og det derfor også er i produktionen, at man kan iværksætte de største besparelser.
- **Kontorpersonalet og it-afdelingen**, da der også her er et forholdsvis stort energiforbrug i dagligdagen.
- **Produktudvikling**, fordi der bør tænkes på, om fremtidens produkter kan produceres på en mere energivenlig måde.
- **Bygningsansvarlig/inspektør**, idet han eller hun styrer energiforbruget i dagligdagen.
- **Økonomiafdelingen** for at sikre, at eventuelle investeringer i nye teknologier m.m. kan betales via de sparede energiudgifter.
- **Personale/HR-afdeling**, da de skal være med til at engagere medarbejderne, så de bliver endnu mere motiverede til at gøre virksomhedens energiforbrug mindre.
- **Kommunikationsafdelingen** for at skabe en sammenhæng mellem det, man gør for at spare på energien, og den måde, virksomheden markedsfører sig selv på.

Undersøg, hvor meget din virksomhed i virkeligheden bruger på energi, dvs. elektricitet, gas, olie, varme, vand, spil-

devand, affald, tekniske gasser m.m. i kroner om året. Der er sandsynligvis ikke mange på virksomheden, der kender dette tal. Ingen ved, at en trykluftlækage faktisk kan koste 70.000 kr. om året, og i visse tilfælde går mere end 50 % af elforbruget til trykluft til at dække lækager, og ingen ved, hvad det koster at have produktionslinjen, maskinerne, pc'ere og kaffemaskine tændt pr. time.

Noget af det nemmeste at gå i gang med er at finde synlige luft- og vandlækager samt andet spild, dernæst undersøge, hvad der står tændt, når der ikke produceres, om natten eller i weekenden. Et sådan forbrug kan sagtens udgøre 10-25 % eller mere af energiforbruget og er faktisk lige til højrebenet.

Udarbejd en informationskampagne med simple budskaber om omkostninger

m.m. Diskuter det på afdelingsmøder eller med dine kollegaer i kantinen. Igangsæt konkurrencer og "energijagter" - og lad alle have muligheden for at deltage med forslag og gode idéer. Husk at give feedback til alle, som deltager. Og husk løbende at rapportere, hvor langt I er kommet - hvor mange idéer der er, hvor mange er blevet behandlet og implementeret. Prøv at prioritere forslagene, så de bedste - dvs. dem med størst besparelse med mindst indsats - igangsættes først.

Husk at få nogle teknikere fx fra teknisk og vedligeholdelsesafdelingen med i teamet. Ikke alene kan de sørge for, at den bedste løsning findes, og idéerne udføres, og de kan faktisk også være en god hjælp til at kunne prioritere. Husk, at der findes mange løsninger til et problem, og en hel del af dem kan afhjæl-

DET HAR SKABT EN FÆLLES GEJST

// Det der har gjort størst indtryk er, at vi på gulvet i den grad er blevet inddraget i projektet. Vi er virkelig blevet taget alvorligt og der er blevet lyttet til vores forslag. Og det smitter. Under den systematiske energi gennemgang af afdelingerne har alle bidraget utroligt positivt med kreative ideer. Det er tydeligt at mærke, at det her er noget alle føler for, og et projekt der har samlet os med den fælles interesse, at vi på sigt får en bedre arbejdsplads også hvad angår arbejdsmiljøet.

Kaj Kristensen fra vedligeholdelsesafdelingen på Danisco i Grindsted.

pes ved at ændre på nogle holdninger eller indgroede vaner. Ikke alt hverken kan eller behøver at blive løst ved hjælp af teknik! Husk det!

Overvej også, om I kan hente ekspert-hjælp udefra. Den behøver ikke nødvendigvis at koste noget. Leverandører er som regel villige til at hjælpe. Energiselskaberne har rådgivning. Og på de større projekter kan I jo overveje at få deciderede energibesparelsekspertes ind i virksomheden.

Se, om I også kan måle besparelsen. Bliver energiregningen mindre? Er der målere rundt om i fabrikken, som kan hjælpe jer med at måle besparelsen? Der er ikke noget mere motiverende end at se og synliggøre for alle, at det, I går rundt og laver, faktisk gør en forskel, og at besparelser opnås. Det er i virkeligheden også på den måde, at I kan sikre ledelsens opbakning!

På næste side er der et tjek-skema, som I med fordel kan anvende i jeres jagt på energibesparelser.

Energibesparelser betaler sig.

**Medarbejderne bliver mere tilfredse,
virksomheden sparer penge, og klimaet får det bedre.**

**Jo før virksomheden kommer i gang,
jo hurtigere opnås resultater.**

**Så brug denne lille folder som inspiration
til at komme i gang.**

Idéer til indsatsområder

✘ Elektricitet

- pumper, der kører unødigt eller ved for højt tryk eller flow
- transportbånd, maskiner og linjer, der kører unødigt
- mange start/stop, produktskift og dårlige udnyttelsesgrader på produktionslinjer
- trykløftlækager
- lys, ventilationsanlæg m.m., som er tændt unødigt fx i områder efter arbejdstidens ophør
- dårligt isolerede kølerør, ventiler m.m. medfører forøget elforbrug på kølekompressorerne i energicentralen

✘ Bygninger

- lys, som er tændt unødigt
- åbne porte og døre
- dryppende/rindende vand fra vandhaner
- manglende eller forkert indstillede radiatortermostater, dårlig eller manglende automatik og natsænkning
- dårlig vedligehold af bygninger og tekniske installationer

✘ Skyllmaskine

- varmelækager, såsom varmt vand, der spildes i kloak, overløb fra beholdere mv.
- dårlig eller ødelagt isolering af rør, ventiler mv. medfører varmetab

✘ Varme

- dårlig eller ødelagt isolering af rør, ventiler og tanke mv. medfører varmetab
- varmelækager, såsom varmt vand, der spildes i kloak, overløb fra beholdere mv.
- for høj temperatur i lokaler – max. 21°C
- unødigt høje driftstemperaturer på maskiner betyder øget behov for ventilation
- åbne porte og døre
- utætte ventiler, rør, varmevekslere på varmtvandssystemer

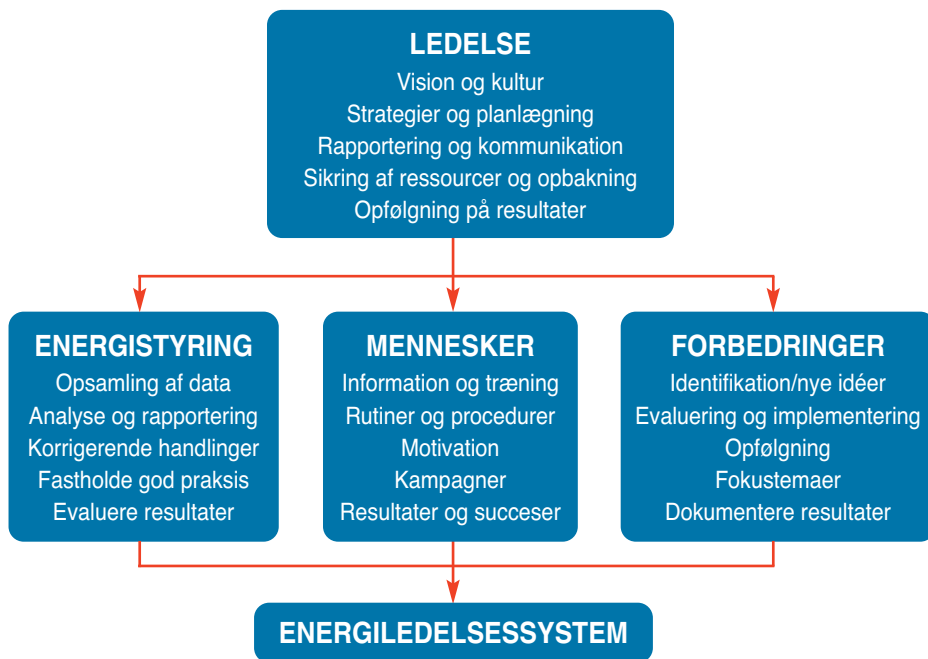
Kilde: Danfoss Solutions

Hvad kan vi gøre på længere sigt?

Ét er at starte en kampagne op. Noget helt andet er at sikre, at den bliver ved med at fungere og være effektiv. Her kræver det, at ledelsen er 100 % med på idéen og faktisk er en af de drivende kræfter.

For ikke alene at sikre at de nye gode tiltag, kultur og vaner bibeholdes - men også for at komme et skridt videre, er det nødvendigt, at der etableres et effektivt energiledelsessystem. I et energiledelsessystem skal der udvikles systemer, processer på alle niveauer i virksomhe-

den. Først og fremmest skal der udarbejdes en synlig og aktiv energipolitik - og en energikultur, som er del af dagligdagen. Der skal udvikles et energistyrings-system, som kan måle besparelsen i alle vigtige dele af virksomheden og hermed holde dem, der bruger energien ansvarlige. Mennesker på alle niveauer skal inddrages, og der skal opstilles et system, der sikrer, at alle gode idéer og forbedringer implementeres. Og det er netop her virksomheden skal overveje at søge eksperthjælp udefra.

Kilde: Danfoss Solutions A/S

For at det skal blive en succes på længere sigt, skal en energistrategi planlægges og udføres trin for trin:

1. Både ledelsen og medarbejderne skal bakke op om energistrategien.
2. Der skal opstilles en synlig energipolitik og -kultur, konkrete mål og strategier fra ledelsen.
3. Ledelsen skal udpege en energigruppe og -ansvarlig på arbejdspladsen.
4. Virksomhedens energiforbrug og videre besparelspotentiale skal analyseres.
5. Der skal opstilles mål for energibesparelserne.
6. Der skal udarbejdes en energihandlingsplan.
7. Der skal udarbejdes en plan for, hvordan medarbejderne inddrages samt en kommunikationsplan.

8. Energistrategien skal gennemføres.
9. Resultaterne af energistrategien skal evalueres og fastholdes.

Ledelsens og medarbejdernes opbakning

Hvis det skal lykkes at udarbejde en målrettet og effektiv energistrategi for virksomheden, er det meget vigtigt, at ledelsen ikke alene bakker op om projektet, men også går aktivt ind i processen. Ledelsen skal være villig til at investere i samt foretage ændringer i virksomheden. Tilsvarende skal medarbejderne også være indstillede på forandringer i hverdagen. Hvis ikke begge parter er med på planen, er det ikke muligt at gennemføre energibesparelser.

GODE VANER MED PÅ ARBEJDE

// I vores øjne er alle medarbejdere energi-ansvarlige. Derfor arbejder vi målrettet sammen om at finde steder, hvor der kan spares, og udfordrer dem på deres måde at gøre tingene på. For tit kan der spares energi bare ved at ændre nogle vaner. Akkurat som de fleste gør for at spare energi hjemme, skal de også tage de gode vaner med på arbejde. En ændret adfærd, som næsten altid overrasker positivt, ved at give endnu større besparelser end forventet.

Morten B. Vagner, projektleder fra Danfoss Solutions A/S, arbejder pt. med Danisco i Grindsted.

Micromatic. Foto: Joachim Rode

Husk, at resultatet af investeringerne vil komme både virksomheden og medarbejderne til gavn i form af:

- økonomiske besparelser og mere effektive arbejdsgange
- fastholdelse af flere arbejdspladser
- grøn profilering over for medarbejdere, investorer og kunde. Brug det aktivt i virksomhedens PR og marketing
- bedre komfort og indeklima på virksomheden (mindre støj og varmepåvirkning)
- større glæde ved at gå på arbejde, da man selv er en del af processen!

Der skal udarbejdes en energipolitik, som alle kan gå ind for, og denne skal omsættes til nogle konkrete målsætninger. Det kunne være 25 % absolut ener-

gibesparelse eller CO₂-reduktion inden år 2025. Målene skal nedbrydes til delmål m.m., og der skal opstilles en strategi for, hvordan virksomheden har tænkt sig at nå dette mål. Planen skal endvidere indeholde en plan for, hvordan kulturen ændres, og energi kommer på dagsorden, således at alle er klar over, at dette er noget, virksomheden mener alvorligt.

Energiansvarlige på arbejdspladsen

Det er vigtigt, at virksomheden gør dem, som bruger energien, ansvarlige. Med andre ord bør hver afdelings- eller produktionslinjes energiforbrug bør kunne

måles, så hver afdeling eller linje kan gøres ansvarlig - på lige fod med alle andre udgifter. Det er et stort skridt at tage, da mange virksomheder betragter energi som en fast omkostning. Energiforbruget bør kunne måles på dags- eller ugebasis (måned o.k. for mindre virksomheder) og i øvrigt sammenholdes med produktionsvolumen.

Herudover bør din virksomhed have en energiansvarlig. Har din virksomhed ikke allerede en energiansvarlig, så er næste trin er at udpege en energiansvarlig på arbejdspladsen. Det er vigtigt, at den energiansvarlige er udpeget af ledelsen, så ingen er i tvivl om, at han eller hun har den nødvendige opbakning og ledelsens

GODT FOR BÅDE PENGEPUNG OG ARBEJDSMILJØ

// Vi har varmerør, der ikke er ordentligt isoleret. Det koster både energi og giver en for høj temperatur i lokalet. Så når vi får løst det, sparer vi både udgifter og får et bedre arbejdsmiljø. Og så er der lagret med de mange lysstofrør, der lyser, når der ikke er behov for det. Det samme i baderummet, hvor vi med skilte minder hinanden om at slukke lyset. Men mest overraskende er engagementet. Alle går til den og vil godt bidrage med gode idéer. Så selvom dialogen og vores måde at omgås på altid har været vores styrke, så har denne fælles udfordring bragt os endnu tættere på hinanden.

***Viggo Kaldahl**, driftsleder for emulgator-, spray- og blandeafdelingerne på Danisco i Grindsted.*

tillid til at gennemføre energistrategien. Som energiansvarlig er du den, der skal sikre, at virksomhedens energistrategi igangsættes og gennemføres, men du er ikke ansvarlig for energiforbruget!

Det er vigtigt, at I fortsætter med involvering af medarbejdere.

Analyse af virksomhedens energiforbrug

I dag er der mange muligheder for at få virksomheders energiforbrug analyseret.

Den lokale energileverandør kan ofte hjælpe med gennemgang af bygningerne, mens ESCO-virksomheder (Energy Service Company) kan tilbyde en totalleverance, hvor de både er energirådgiver, investerer i energirenoveringen og står for selve energirenoveringen.

Schneider Electric, Grontmij Carl Bro, COWI samt Korsbæk og Partnere er eksempler på ESCO-virksomheder.

Andre selskaber tilbyder også totalleverancer i lighed med ESCO-virksomheder, men har den ekstra vinkel, at de inddrager medarbejderne i hele forløbet. Som eksempel kan nævnes Danfoss Solutions, som har gode erfaring på området.

Hvad skal tage med i analysen - Hvor kan vi spare?

Produktion: Optimering af udstyr og linjer, produktionsplanlægning og linjeeffektivisering, start/pause/stop-procedure, reduktion af tomgangsforbrug og spild, ændre rutiner og procedure

Bygninger: Isolering, vinduer, døre, solafskærmning

Elforbrug: Udskiftning af lyskilder, installation af rumføler, uden-dørslys, varmepumper, hårde hvidevarer, køkkenmaskiner

Vandforbrug: Udskiftning af toiletter, udskiftning af vandhaner, hårde hvidevarer, vandforbrug udendørs

Varmeforbrug: Udskiftning af varmekilde, udskiftning af radiatorer, ventilation, køling

Kontorhold: Servere, pc'ere, kopimaskiner, printere

Affald: Sortering af affald, så det meste bliver genbrugt eller recirkuleret

Opstil mål for energibesparelser og handlingsplan

Med hjælp fra de eksterne konsulentfirmaer vil virksomheden ud fra resultaterne af analysen kunne opsætte mål for, hvor meget der skal spares, både i virksomheden samlet og inden for de enkelte afdelinger.

For at kunne opstille disse mål er det vigtigt at have et basisår som udgangspunkt.

Basisåret kan enten være et bestemt år eller et gennemsnit af flere år, afhængigt af hvordan udviklingen har været i virksomheden de seneste år.

Og det er også meget vigtigt at vurdere, hvor meget virksomheden ønsker at skære i energiforbruget, samt hvor mange år man vil gøre det over.

Dette er selvfølgelig også afhængigt af, hvordan afskrivningsperioderne for de enkelte besparelser ser ud.

For nogle vil det være et år, og for andre vil det måske være fem eller ti år.

Det er også en god idé at opstille en række delmål, og løbende offentliggøre om delmålene er nået, eller om man er foran eller bagud i forhold til handlingsplanen.

Fra bil til cykel

I sommeren 2008 stod sikkerhedsrepræsentant Dan Baransinski og sludrede med kollegerne. De er alle kranførere på havnen i Fredericia. Og snakken gik om, at det da egentligt var fjollet, at de kørte rundt i biler mellem kranerne, også når de skulle til og fra spisepause. Og så kom idéen om cyklerne. Den var firmaet helt med på, så der blev indkøbt 19 cykler. Og nu har de cyklet rundt et års tid. Det har været godt både for motion og CO₂-udslippet, og så sparer de endda brændstof, for det løb jo op med de mange korte ture på kold motor.

Udarbejdelse af handlingsplanen

I energistrategien er det vigtigt at opstille en række indsatsområder og prioritere imellem dem.

Inden for hvert indsatsområde kan virksomheden herefter opstille de(t) konkrete reduktionsmål. Det er her, handlingsplanen kommer ind i billedet!

Handlingsplanen skal arbejdsgruppen bruge til at styre og strukturere arbejdet for at nå de fastsatte mål om energibesparelse.

Kommunikationsstrategi

Et vigtigt emne i handlingsplanen er, hvordan virksomhedens tiltag omkring energibesparelserne først og fremmest kommer ud til medarbejderne, men her-

efter også til lokalbefolkningen, kommunalpolitikere og virksomhedens kunder.

Det er derfor vigtigt, at der bliver udarbejdet en kommunikationsplan i forbindelse med energistrategien. I kommunikationsplanen skal man overveje en række ting:

- Hvordan præsenterer vi energitiltagene over for medarbejderne?
- Hvordan inddrager vi medarbejderne i projektet?
- Hvordan orienterer vi løbende medarbejderne om, hvor langt vi er nået i projektet, og hvordan det går?
- Hvordan orienterer vi virksomhedens kunder om, at vi er i gang med energistrategien?
- Hvordan orienterer vi borgerne, politikere og virksomhederne i lokalområdet om, at vi er i gang med energistrategien?

Ansatte sparede fem millioner kroner

Egentlig regnede de kun med at kunne spare to millioner kroner på energiforbruget på Tuborg i Fredericia. Men da de gjorde status i juni 2005 havde de på mindre end to år reduceret bryggeriets energiforbrug med ti procent. Hvilket svarede til en årlig besparelse på fem millioner kroner. En succes, som ledelsen tilskrev medarbejderne, der havde været utroligt aktive med gode idéer.

Toms Chokoladefabrik. Foto: Gitte Sofie Hansen.

Denne løbende information er med til at skabe større interesse fra flere sider om energispareprojektet. På den måde bliver både ledelsen og medarbejderne også indirekte forpligtede til at tage aktiv del i projektet og sikre, at det gennemføres.

Hvem skal fx kontaktes, når man har en ny idé eller ser en dryppende vandhane? Det er også et vigtigt budskab til alle i virksomheden.

Gennemfør energistrategien

For at energistrategien kan blive en succes, er det vigtigt, at den energiansvarlige og arbejdsgruppen inddrager alle medarbejdere i arbejdet.

Ligeledes skal arbejdsgruppen sikre, at den nødvendige koordinering af de forskellige tiltag finder sted.

Men allervigtigst er det dog, at alle på virksomheden får kendskab til, at man nu er i gang med en energistrategi og skaber de rette motivationer for, at kollegaerne også har lyst til at deltage.

Her er nogle forslag til, hvad I kan gøre for at motivere medarbejderne og bedre sikre, at energistrategien gennemføres.

Idékonkurrence:

En måde at sikre, at medarbejderne har lyst til at deltage i virksomhedens energistrategi, er at opfordre alle til at aflevere idéer til, hvordan man kan spare på energiforbruget. På den måde føler medarbejderne, at deres viden tages seriøst, og virksomheden vil opleve, at flere medarbejdere vil arbejde for at nå energistrategiens mål.

- *Afdelingsspecifikke mål:*

En målsætning kan være, at afdelingen skal reducere sit el-forbrug med 10 % og vandforbruget med 5 % pr. måned det næste år.

- *Bonusordninger:*

En bonusordning, hvor noget af overskuddet fra de sparede energiudgifter går til medarbejdernes skovturskasse eller lignende, er en god motivation. Det kan være med til at sikre, at medarbejderne også har lyst til at medvirke, hvis de bliver belønnet for deres indsats.

- *Anerkendelse:*

Anerkendelse af de enkelte afdelinger eller medarbejders indsats er også vigtig. Et eksempel på anerkendelse kan være, at der udpeges en "månedens energimedarbejder eller -afdeling", som får en eller anden lille præmie.

- *Interne konkurrencer:*

For at motivere kan man igangsætte en konkurrence mellem forskellige afdelinger om, hvem der sparer mest energi i en given periode. Den afdeling, der sparer mest, kan for eksempel vinde en præmie.

- *Kapacitetsopbygning:*

Et meget vigtigt område er kapacitetsopbygning. Det er vigtigt, at medarbejderne

og cheferne forstår nødvendigheden af, hvorfor man skal spare på energien, og hvordan man kan hjælpe hinanden, så energistrategien bliver en succes.

Her kan det igen være nødvendigt med eksterne konsulenter, der har erfaringer omkring medarbejderinddragelse i energiprojekter.

Evaluering af energistrategien

Når der er opstillet et mål for virksomhedens energireduktion, og den er offentliggjort internt og måske også til kunder og lokalområdet, er det meget vigtigt, at der løbende følges op på, om virksomheden og de enkelte når målene.

For hvis ikke, skal handlingsplanen og gennemførelsen genovervejes, så det sikres, at energistrategien ikke bliver en fiasko og får negativ omtale.

Dette gør, at både ledelse og medarbejdere løbende kan følge med i, hvor langt i processen man er, om der skal ske ændringer i handlingsplanen, eller om der skal gøres en ekstra indsats for at nå delmålene.

Værdien af en energistrategi

For virksomheden kan en energi-strategi betyde mange ting.

For det første kan det betyde en økonomisk besparelse, da virksomheden kan spare mange penge, hvis det lykkes at opnå et mindre energiforbrug.

Når virksomheden sparer penge, bliver den mere konkurrencedygtig og har større mulighed for at fastholde markedsandele og muligvis forøge disse og dermed fastholde jobbene.

For det andet kan en energistra-tegi, hvor medarbejderne er driv-kraften i besparelserne, få medarbejderne til at føle sig mere værd-satte. Dermed bliver medarbejderne mere tilfredse med arbejdspladsen.

Dette kan igen være med til at gøre medarbejderne til gode ambassadø-rer for virksomheden, da de vil om-tale virksomheden i mere positive vendinger til familie og omgangs-kreds, hvilket igen kan få en positiv indflydelse på bundlinjen.

Og for det tredje kan det betyde en forbedring af det fysiske arbejds-miljø. Nogle virksomheder, som har arbejdet med energibesparelser, har oplevet, at støjniveauet blev sæn-ket, idet maskiner, trykluftsslanger og vand ikke var tændt konstant, men kun når det skulle bruges.

Så det fysiske og det psykiske ar-bejds miljø vil kunne forbedres ved at indføre en energistrategi, som samtidig er til gavn for klimaet.

Varenr. 6017